

НАУКОВА ФІЛОЛОГІЧНА
ОРГАНІЗАЦІЯ «ЛОГОС»

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**«ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

26-27 вересня 2014 р.

м. Львів

УДК 80(063)

ББК 80я43

Ф 54

Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів:
Ф 54 Матеріали міжнародної науково-практичної конференції: м. Львів, 26-27 вересня 2014 р. – Львів: ГО «Наукова філологічна організація «ЛОГОС», 2014. – 136 с.

Видається в авторській редакції. Редакційна колегія Наукової філологічної організації «ЛОГОС» не завжди поділяє погляди, думки, ідеї авторів та не несе відповідальності за зміст матеріалів, наданих авторами для публікації.

У виданні зібрані тези, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Філологічні науки в умовах сучасних трансформаційних процесів».

УДК 80(063)

ББК 80я43

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ЛІТЕРАТУРИ, ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Маланий Н. І. ОСОБЛИВОСТІ ФРАНЦУЗЬКОГО ЕКЗИСТЕНЦІАЛІЗМУ СЕРЕДИНИ ХХ СТОЛІТТЯ.....	6
Потапенко Л. В. МОВНІ СТРАТЕГІЇ В КОНТЕКСТІ ПОСТКОЛОНІАЛЬНОГО ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧОГО ДИСКУРСУ.....	9

СЕКЦІЯ 2. ЛІТЕРАТУРА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Манько Р. М. ПОЕТИЧНА МЕТАФІЗИКА ЗБІГНСВА ГЕРБЕРТА.....	12
Середюк Л. А. ROMAN „DAS PARFUM“ VON PATRICK SÜSKIND – DAS ERFOLGREICHSTE BEISPIEL POSTMODERNER LITERATUR IN DEUTSCHER SPRACHE.....	15

СЕКЦІЯ 3. ЗАГАЛЬНЕ, ПОРІВНЯЛЬНО-ІСТОРИЧНЕ, ТИПОЛОГІЧНЕ МОВОЗНАВСТВО

Бевзо Г. А. ПРОБЛЕМИ МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ТЕРМІНІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	18
Вусик Г. Л. ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ КУРСУ «СОЦІОЛІНГВІСТИКА» ЗА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНОЮ СИСТЕМОЮ.....	21
Лазаренко Г. С. СТРУКТУРНА КЛАСИФІКАЦІЯ ТОРГОВИХ НАЗВ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ.....	23
Царик Г. М. ЛІНГВІСТИЧНІ ТЛУМАЧЕННЯ <i>IMPOSITION</i>	26
Швець Н. В. ОНОМАСІОЛОГІЧНИЙ ТА СЕМАСІОЛОГІЧНИЙ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ МОТИВАЦІЇ.....	28

СЕКЦІЯ 4. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Баклан І. М. ПРАГМАТИЧНІ АСПЕКТИ ПЕРЕКЛАДУ ОФІЦІЙНО-ДИЛОВОГО ДИСКУРСУ (НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКИХ МІЖДЕРЖАВНИХ УГОД).....	32
Борисова В. В. LES PROCÉDÉS DE TRADUCTION.....	35
Гайдар Д. О. ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧИЙ АСПЕКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ІНВЕКТИВИ.....	38
Голубенко Н. І. ТРУДНОЩІ ВІДТВОРЕННЯ ПЕРИФЕРІЙНИХ ОЗНАК КОНЦЕПТУ.....	40
Krivoshei O. V. THE ROLE OF TRANSLATION AS AN ACTIVITY FOR LEARNERS IN THE ELT CLASSROOM.....	42
Марченкова І. Ю. ВІДТВОРЕННЯ ІДІОЛЕКТУ Р. М. РІЛЬКЕ – ЛІРИКА У ПЕРЕКЛАДІ (НА МАТЕРІАЛІ ЦИКЛУ «ДУЇНСЬКІ ЕЛЕГІЇ»).....	44

Медведєва А. О. СТРАТЕГІЇ ВІДТВОРЕННЯ ФОНОГРАФІЧНИХ СТИЛІЗАЦІЙ ДІАЛЕКТНОЇ ВИМОВИ ЛІТЕРАТУРНИХ ПЕРСОНАЖІВ	48
---	----

Ререгон Kh. Ya. REPRODUCTION OF IDENTITY IN TRANSLATION: CHARACTER'S IDIOLECT IN AGATHA CHRISTIE'S NOVEL 'MURDER ON THE LINKS'	49
---	----

СЕКЦІЯ 5. МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ

Головань В. О. ЕВФЕМІЗМИ ЯК ЛЕКСИЧНИЙ ЗАСІБ МОДЕРАЦІЇ ВИСЛОВЛЮВАННЯ В ДИСКУРСІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ	53
--	----

Іванова І. В. ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ІСТОРИЧНИЙ РЕТРОСПЕКТИВІ	56
---	----

Петров О. О. ФІЛОСОФСЬКО-РЕЛІГІЙНИЙ ПАРАМЕТР КОНЦЕПТІВ ЩЕДРИСТЬ – СКУПЦІСТЬ У БРИТАНСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ, УКРАЇНСЬКІЙ І РОСІЙСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРАХ	59
--	----

СЕКЦІЯ 6. УКРАЇНСЬКА МОВА ТА ЛІТЕРАТУРА

Семенюк О. І. ЛЕКСИЧНИЙ КОЛОРИТ СУЧАСНОЇ ПОЕЗІЇ	64
---	----

Соколова А. В. ФОЛЬКЛОРНА ПРИРОДА РОМАНУ ВІТАЛІЯ КЛИМЧУКА «РУТЕНІЯ»	67
---	----

Сорока Т. В. СТРУКТУРНА ХАРАКТЕРИСТИКА МОНОСЕМІЧНИХ АКЦІОНОМЕНІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	70
--	----

СЕКЦІЯ 7. РОМАНСЬКІ, ГЕРМАНСЬКІ ТА ІНШІ МОВИ І ЛІТЕРАТУРА

Борис Г. М., Заболотська О. В. КОЛЬОРО-ЗВУКОВА КАРТИНА СВІТУ В АНГЛОМОВНІЙ ПОЕЗІЇ XX СТОЛІТТЯ	74
--	----

Єрмолаєва Г. П., Заболотська О. В. КОНЦЕПТ ВОДА В АНГЛОМОВНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ	77
--	----

Заболотська О. В. ІМПЕРАТИВНІ КОНСТРУКЦІЇ ЯК ОПЕРАТОРИ ТВОРЕННЯ АКТУАЛЬНОГО СВІТУ ПОЕТИЧНИХ ТЕКСТІВ	80
--	----

Казимір І. С. ГЕНЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ ЕПТОНІМІВ В ШЕКСПІРА У ЗАХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ ТА СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКІЙ ГЕРМАНІСТИЦІ	82
---	----

Касьянова В. Л., Заболотська О. В. АЛЮЗІЯ ЯК ЗАСІБ ДІАЛОГІЗАЦІЇ ПОЕТИЧНОГО ТЕКСТУ XX СТОЛІТТЯ	85
---	----

Ковбасюк Л. А. ЛІНГВІСТИКА ТА ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО: «ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧА ЛІНГВІСТИКА» У НІМЕЦЬКІЙ ГЕРМАНІСТИЦІ	87
--	----

Коропецька О. І. ІНТЕРХТОН – КОНЦЕПТ-«ПЕРЕХІДНИК»	90
---	----

Кривошесенко Є. М. ФЕНОМЕН ЕКОНОМІЧНОГО ДИСКУРСУ	93
--	----

Кучерина О. В. ФОНЕТИЧНА КІНЧІВІСТЬ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	95
---	----

Лисанець Ю. В. ІСТОРІЯ ХВОРОБИ ЯК ОБ'ЄКТ НАРАТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ	97
Онопріско Т. М. ПРАГМАТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЕПІТЕТА В ХУДОЖНЬОМУ ТЕКСТІ	99
Потенко Л. О. ЕМОТИВНІ ЗАСОБИ МОВИ	102
Потятиник У. О. ЛЕГІТИМАЦІЯ КОНСЕРВАТИВНОГО СВІТОГЛЯДУ МЕТАФОРОЮ	105
Романова Н. В. СЕМАНТИКА ЕМОТИВНИХ ПРИКМЕТНИКІВ (НА ПРИКЛАДІ РОМАНУ М. ГАПОНЕНКО "ANNUSCHKA BLUME")	108
Савлук О. М. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПЕРИФРАСТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ	112
Самусевич О. М. ЛІНГВОПРАГМАТИЧНИЙ АНАЛІЗ АНГЛОМОВНИХ МІЖНАРОДНИХ ДОКУМЕНТІВ	113
Сидорова М. О. ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНІ ІМПЛІКАТУРИ В РЕАКТИВНИХ ХОДАХ ДІАЛОГІЧНОГО ДИСКУРСУ	116
Сікорська Я. Г., Заболотська О. В. ОСОБЛИВОСТІ ГРАФІЧНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ	118
Смоляна Т. А. МАКСИМА ЯК РІЗНОВИД АФОРИЗМУ: ІСТОРІЯ ТА АЛГОРИТМ ДОСЛІДЖЕНЬ	120
Терещенко Т. В. ОСНОВНІ ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ГЕНДЕРНОЇ АСИМЕТРІЇ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	122
Черемисіна Г. О. СИНЕРГЕТИКА АНГЛІЙСЬКОГО ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ	124
Яницька О. М. АНТРОПОЦЕНТРИЧНА СПРЯМОВАНІСТЬ ЛІНГВОПРАГМАТИКИ ЯК ВИРАЖЕННЯ НОВОГО НАПРЯМКУ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ (НА МАТЕРІАЛІ ФРАНЦУЗЬКОГО МЕДІА-ДИСКУРСУ)	128
Ярич М. В. ФАКТОРИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ВИНИКНЕННЯ І РОЗВИТОК МОВНОГО ПУРИЗМУ В СУСПІЛЬСТВІ	130

Терещенко Т. В.

кандидат філологічних наук, доцент

Рівненський державний гуманітарний університет

м. Рівне, Україна

ОСНОВНІ ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ГЕНДЕРНОЇ АСИМЕТРІЇ У НІМЕЦЬКІЙ МОВІ

Сьогодні у вітчизняному мовознавстві активно досліджується проблема гендера. Наприклад, роботи Н. Д. Борисенко присвячені гендерному аналізу в лінгвістиці та дослідженню гендерно маркованої лексики в англomовному дискурсі. У вивченні української гендерної лінгвістики важливе місце належить Я. В. Пузиренко. Автор працювала над проблемою номінації осіб жіночої статі в українській мові. Історію виникнення терміна гендер та особливості функціонування суміжних термінологічних одиниць розглядає Н. В. Миронова, а Л. О. Ставицька – концептуалізацію «чоловіка» у фразеологічній системі української мови. Відомі праці російських учених, наприклад: О. І. Горошко, А. В. Кириліної, О. А. Земської, М. В. Китайгородської, Н. М. Розанової, у яких учені аналізують особливості жіночої та чоловічої мовленнєвої поведінки, характеризують типи чоловічої та жіночої мовної поведінки. Інтенсивний розвиток гендерних підходів дає змогу науковцям стверджувати їхню відносну самостійність, проте головною ознакою гендерних досліджень залишається їхня міждисциплінарність [2, с. 255]. Мотивами сучасних гендерних досліджень є: 1) пізнання історичних, суспільних, ментальних причин нерівності статей; 2) подолання сексизму, тобто дискримінації людини на основі статевих характеристик, що стримує розвиток і суперечить інтересам суспільства [1, с. 189]. На жаль, в Україні ще мало відомий і потребує вивчення науковий внесок таких німецьких дослідників мовного сексизму, як І. Гюнтеродт, Л. Ф. Пуш, З. Трьомель-Пльоц, В. Штефан, М. Геллінгер, К. Бірбах, У. Гресель, І. Замель, К. Райсс та ін.

Перша вимога гендерно справедливої мови – експліцитна фемінінна номінація жінок нарівні з чоловіками.

Друга вимога полягає у рівнозначній і симетричній номінації чоловіків і жінок.

Проведене дослідження дозволило сформулювати такі можливі мовні стратегії встановлення гендерної справедливості:

- утворення «жіночої» форми іменників на позначення професій за допомогою суфікса *-in*: з.В. *Förster/Försterin*, *Zimmermann/Zimmerin*; *Minister/Ministerin*, *Arzt/Ärztin*, *Koch/Köchin*, *Standesbeamte/Standesbeamtin*, *Polizeiinspektor/Polizeiinspektorin*; *Abteilungsleiter/Abteilungsleiterin*, etc.

Похідні іменники з флексією *-in* – це найуживаніший спосіб утворення жіночого варіанту іменників на позначення професії, офіційних і функціональних посад, які протягом тривалого часу були недосяжними до жінок. Чим вищий соціальний статус професії, тим частіше вона вживається у чоловічому роді.

- використання «жіночих» запозичених суфіксів: з.В. *Hostess*, *Garderobiere*. Форми з суфіксом *-euse* звучать зневажливо, з.В. *Chauffeuse*, *Friseurin*.

- ідентифікація статі з допомогою певних лексем: з.В. *Kaufmann/Kauffrau*, *Steuermann/Steuerfrau*, *Amtmann/Amtfrau*, *Vertrauensmann/Vertrauensfrau*, *Ersatzmann/Ersatzfrau*. Тут може йтися і про асиметричне утворення іменників чоловічого роду на позначення професій, офіційних і функціональних посад, які були першопочатково «закріплені» за жіночкою і не були настільки престижними. з.В. *Hebamme/Entbindungspfleger*, *Kindergärtnerin/Erzieher*. Щоб уникнути зневажливого порівняння «головного і важливого» у мові чоловіка з «другорядною та менш ваго-

мою» жінкою, нові слова утворені з іншої основи. Хоча лексемі *Hebammer* можна було б утворити як похідну від *Hebamme* (за аналогією *Witwer* з *Witwe*), однак такий варіант словотвору було відхилено по тій причині, що морфема *Amme* не є нейтральною. Лексема *Männin* від *Mann*, як, наприклад, складова слова *Landsmännin* по тій же причині відхилена. Офіційна назва жінки-службовця *Amtmännin* використовується, починаючи з 80-х років 20 століття поряд з лексемою *Amtfrau*.

- додавання прикметників *männlich/weiblich* у функції означень: *weiblicher/männlicher Lehrer*, *weibliche/männliche Fachkraft*, *weibliche/männliche Kunden*, etc.

- вказівка на рід з допомогою артикля (диференціація статі), з.В. *der Angestellte/die Angestellte*.

- вживання гендерно-абстрактних лексем. Їх граматичний рід вибраний довільно і не має стосунку до природнього позначення статі. Вони таким чином є нейтральними як в однині, так і в множині. До таких назв відносяться:

- нейтральні складні слова, утворені з допомогою закінчень *-hilfe*, *-kraft*, *-partei*, *-person*, *-seite*, *-mitglied* з.В.: *Haushälterin* → *Haushaltshilfe*; *Hilfsarbeiter* → *Hilfskraft*; *der Vertragsschließende* → *die Vertragspartei*; *Ombudsmann* → *Ombudsperson*; *Käufer und Käuferin* → *die Käuferseite*; *Landtagsabgeordneter* → *Landtagsmitglied*, etc.

- трансформація з використанням лексеми *Person* і означення з.В.: *Antragsteller* → *antragstellende Person*; *Steuerzahler* → *steuerpflichtige Person*

- збірні назви: Складні слова з суфіксом *-schaft* з.В.: *Arbeiterinnen und Arbeiter* → *Arbeiterschaft*; *die Einwohner* → *Einwohnerschaft*; *Mitarbeiter und Mitarbeiterinnen* → *Belegschaft*; *Kunde, Kundin* → *Kundschaft* etc. Інші збірні поняття з.В.: *Pflegerinnen und Pfleger* → *Pflegepersonal*; *Lehrerinnen und Lehrer* → *Lehrkörper Zuschauer, Zuhörer* → *Publikum, Vertreterinnen und Vertreter* → *Delegation, Vertretung* etc.

- назви функцій, які виконує особа чи найменування установ, де особа працює: з.В. *Buchhalter* → *Buchhaltung*; *Arbeitgeber* → *Unternehmen, Betrieb*, *Dekan* → *Dekanat*; *Minister* → *Ministerium*; *Präsident* → *Präsidium*; *Leiter* → *Leitung*, etc.

- така конструкція речення, що дозволить уникнути складних випадків найменувань

- використання займенників:

- z.В.: *Studentinnen und Studenten, die Studienbeihilfe beziehen, müssen nicht mehr jedes Jahr einen neuen Antrag stellen.* → *Wer Studienbeihilfe bezieht, muss nicht mehr jedes Jahr einen neuen Antrag stellen.* → *Alle, die (jene, die) Studienbeihilfe beziehen, müssen nicht mehr jedes Jahr einen neuen Antrag stellen.*

- використання прямого звертання:

- z.В.: *Der Antragsteller hat Folgendes zu beachten: ...* → *Bitte beachten Sie folgenden Hinweis: ...* → *Wir bitten Sie, Folgendes zu beachten: ...*

- використання інфінітивної конструкції:

- z.В.: *Der/ Die Antragsteller/in hat das Formular vollständig auszufüllen.* → *Das Formular ist vollständig auszufüllen* → *Es wird gebeten, das Formular vollständig auszufüllen.*

- використання пасивного стану:

- z.В.: *Studenten und Studentinnen sind nur dann berechtigt eine Studienbeihilfe zu beziehen, wenn sie einen günstigen Studienerfolg nachweisen können.* → *Ein Anrecht auf Studienbeihilfe ist nur dann gegeben, wenn ein günstiger Studienerfolg nachgewiesen werden kann.*

- z.В.: *Die Regierung hat die Ambulanzgebühr eingeführt und die Rezeptgebühr erhöht.* → *Die Ambulanzgebühr wurde eingeführt und die Rezeptgebühr erhöht.*

- використання прикметників:

- z.В.: *Haben Sie ihren Arzt um Rat gebeten?* → *Haben Sie sich ärztlichen Rat eingeholt?*

– використання діеприкетників, дієслівних словосполучень чи прикетників у функції речення:

з.В.: *Herausgeber / Verfasser/ Betreuer/ Vertreter* → *herausgegeben von/ verfasst von/ betreut von/ vertreten durch*

з.В.: *Workshopleiter ist* → *Das Workshop wird geleitet von.*

з.В.: *Bezugsberechtigter* → *Bezugsberechtigt*

– використання іменників на позначення дії:

з.В.: *Die Besucher der Veranstaltung sind berechtigt, die städtischen Verkehrsmittel unentgeltlich zu benutzen.* → *Der Besuch der Veranstaltung berechtigt dazu, die städtischen Verkehrsmittel unentgeltlich zu benutzen.*

– для нейтралізації особових займенників (*jeder, jedenmann, jemand, niemand, man, wer*) є різні способи відновлення гендерної симетрії:

Jedermann muss Steuern zahlen. → *Alle müssen Steuern zahlen.*

Jeder Österreicher hat das Recht auf freie Meinungsäußerung. → *Alle Österreicher/innen haben das Recht auf freie Meinungsäußerung.*

Niemand darf auf Grund seiner Herkunft benachteiligt werden. → *Niemand darf auf Grund der Herkunft benachteiligt werden.*

Das kann man nicht verallgemeinern → *Das lässt sich nicht verallgemeinern*

Wer zahlt, der hat auch mitzureden → *Wer zahlt, hat auch mitzureden*

Таким чином, істотні зрушення щодо соціального статусу жінок й задіяння їх у "чоловічих" сферах професійної діяльності спонукали до симетричного відображення жіночої професійної діяльності у німецькій мові через створення відповідних найменувань. Репрезентуючи стрімкі зміни у сфері жіночої професійної діяльності, найменування жінок за фахом стали, в такий спосіб, відображенням соціального на рівні мовних структур і здатні впливати безпосередньо на свідомість людей, навіть потенційну можливість нетрадиційних професійних занять, зруйнувати застарілі стереотипи, подолати упередження і страхи.

Список літератури:

1. Клещина И.С. Самореализация и гендерные стереотипы // Психологические проблемы самореализации личности / Под ред. А.А. Реана, Л.А. Коростылевой. – Вып.2. – СПб.: Изд-во СПбГУ, 1998. – С. 188-202.
2. Кравець Т.В. Об'єктивація гендерних стереотипів в українському мас-медійному дискурсі / Т.В. Кравець // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – Вип. 43. – Ч. 2. – 2013. – С. 252-257.

Черемисіна Г. О.
аспірант

Запорізький національний університет
м. Запоріжжя, Україна

СИНЕРГЕТИКА АНГЛІЙСЬКОГО ЛІНГВОКУЛЬТУРНОГО ПРОСТОРУ

Глобалізаційні процеси, що характеризуються поглибленням перебігу економічної, політичної та культурної інтеграції вже стали невід'ємною частиною сучасного світового розвитку. Нині триває не тільки взаємне зближення різних лінгвокультур, але й зростає значення міжкультурного спілкування, що визнається конструктивним шляхом прилучення до сучасної цивілізації. Першочергова роль в обміні міжнаціона-